

Temat

Dlaczego warto uczyć się przez całe życie?

Scenariusz lekcji został przygotowany przez ekspertów Instytutu Badań Edukacyjnych w ramach projektu „Wsparcie rozwoju ZSK w szczególności na poziomie regionalnym poprzez wdrażanie rozwiązań i inicjatyw skierowanych do użytkowników końcowych systemu – ZSK 4”. W pracy nad nim uwzględniono wnioski z pilotażowych lekcji, z udziałem młodzieży.

Scenariusz może być wykorzystywany przez nauczycieli jako materiał pomocniczy, podpowiadający, w jaki sposób można rozmawiać z młodzieżą na temat planowania rozwoju swoich umiejętności zgodnie z ideą uczenia się przez całe życie.

Cele

Cel ogólny

- Poznawanie znaczenia procesu uczenia się przez całe życie.

Cele szczegółowe / efekty uczenia się

Uczeń:

- omawia korzyści z aktywnego uczenia się w różnych formach i przez całe życie,
- wymienia wymarłe i niszowe zawody,
- wymienia cechy współczesnego rynku pracy,
- omawia pojęcie uczenia się przez całe życie.

Pozostałe informacje

Adresaci:

- uczniowie szkoły ponadpodstawowej – wszystkie typy szkół

Czas trwania zajęć:

- 1 godzina lekcyjna

Metoda pracy:

- mini-wykład;
- burza mózgów;
- dyskusja.

Forma pracy:

- indywidualna, grupowa

Środki dydaktyczne:

- prezentacja do scenariusza lekcji „Dlaczego warto uczyć się przez całe życie?”,
- flipchart/tablica,
- projektor multimedialny,
- laptop,
- karteczki post-it.

Przebieg zajęć

Wprowadzenie

1. Przygotowanie do pracy w grupach

Na początku lekcji uczniowie dzielą się na 3–4 grupy (przez np. losowanie post-itów w różnych kolorach). Sala powinna być przygotowana w taki sposób, aby członkowie każdej grupy siedzieli razem (można oznaczyć krzesła post-itami w tym samym kolorze, co kolor grupy). Celem jest zachęcenie uczniów do pracy w małych grupach i tym samym zwiększenie ich aktywności oraz wprowadzenie elementu rywalizacji. Każde pytanie zadane przez osobę prowadzącą kierowane jest do wszystkich grup. Grupa, która jako pierwsza udzieli poprawnej odpowiedzi, otrzymuje 1 punkt. Osoba prowadząca za każdym razem udziela informacji, która grupa zdobyła punkt. Każda grupa wybiera jedną osobę, która będzie liczyła punkty zdobyte przez grupę. Należy podkreślić wagę uczciwego liczenia punktów. Na koniec lekcji zwycięska grupa otrzymuje nagrodę.

2. Wprowadzenie w tematykę uczenia się przez całe życie (burza mózgów)

Pytanie do uczniów:

„Jak rozumiecie pojęcie lifelong learning?”

Pytanie pomocnicze:

„Co dla Was oznacza, kiedy słyszycie «Trzeba uczyć się przez całe życie»?”

Osoba prowadząca zapisuje odpowiedzi uczniów na flipcharcie. Omawia zapisy.

Zajęcia właściwe

1. Kontekst historyczny

Kiedy powstały różne zawody, jak zmienia się dynamika rynku pracy na przestrzeni wieków, aż do czasów współczesnych.

Pytanie do uczniów:

„Jakie przychodzą Wam do głowy zawody wykonywane przed setkami, a nawet tysiącami lat?”

Narracja z wykorzystaniem prezentacji (Prezentacja do scenariusza lekcji „Dlaczego warto uczyć się przez całe życie?”).

Osoba prowadząca pokazuje na osi czasu zawody, które znamy współcześnie, a pojawiły się już dużo wcześniej. Jednocześnie wyjaśnia, na czym polegały te zawody, co spowodowało, że powstały i jak teraz wyglądają. Zwraca uwagę na rozwój społeczeństwa i konieczność zaspokajania potrzeb bytowych ludzi.

SLAJD NR 3

- „Narzędziowiec” powstał wtedy, kiedy ludzie zaczęli używać narzędzi podczas polowań lub do uprawy roślin (ok. 2,6 mln lat temu). Związane to było z koniecznością zapewnienia pożywienia. Pojawiły się bardzo proste narzędzia, które ludzie najpierw wytwarzali sami. Współcześnie również wytwarzane są narzędzia, zarówno proste jak i bardzo zaawansowane (tam, gdzie stosowane są wysoko rozwinięte technologie).

SLAJD NR 4

- „Opowiadacz” pojawił się ok. 200 tys. lat temu, wraz z rozwojem mowy u ludzi. „Opowiadacz” przekazywał najpierw proste informacje, a z czasem rozbudowane, w formie relacji czy opowiadań.

SLAJD NR 5

- „Artysta” – zawód, który zaczął być wykonywany ok. 67 tys. lat temu. Dzisiaj możemy znaleźć ślady artystycznej działalności np. w postaci rysunków w jaskiniach, na skałach; to efekt przekazywania informacji w postaci rysunków.

SLAJD NR 6

- „Budowniczy” – powstał wówczas, kiedy pojawiła się potrzeba budowy schronień i miejsc do mieszkania poza naturalnymi (np. poza jaskiniami), czyli ok. 10 tys. lat temu.

SLAJD NR 7

- przejście (na osi czasu) do czasów nam bliższych;
- prezentacja kolejno slajdów od nr 8 do nr 11 z pytaniem, czy grupy wiedzą, kogo przedstawiają kolejne obrazy:
„Czy znacie te zawody, które pojawiają się na slajdach?”

Można naprowadzać uczniów na prawidłową odpowiedź.

SLAJD NR 8

- „Zakładowy lektor” – na początku XX w. wielu ludzi nie umiało czytać. Pracownicy, którzy wykonywali w zakładach monotonną pracę, szybko nużyli się, dlatego zatrudniano lektorów. Lektorzy, aby umilić im czas, czytali gazety, a także książki. Wynagrodzenie dla lektorów opłacali pracownicy.

SLAJD NR 9

- „Zecer” – był pracownikiem wysoko kwalifikowanym zecerni (działu drukarni) i wykonywał skład ręczny lub maszynowy na potrzeby druku.

SLAJD NR 10

- „Mleczarz” – zawód mleczarza (roznosiciela mleka) był kiedyś zawodem bardzo popularnym, ponieważ dzięki niemu ludzie mieli świeże mleko. Jeszcze w latach 80. XX w. mleczarze podstawiali pod drzwi butelki z mlekiem, a na wymianę zabierali puste.

SLAJD NR 11

- „Telefonistka” – jeszcze w latach 90. XX wieku, szczególnie na wsiach, nie było automatycznych central telefonicznych. Aby połączyć się z jakimś numerem, trzeba było zadzwonić na centralę, zamówić numer i wówczas to telefonistka dzwoniła na ten drugi numer i łączyła rozmowę z zamawiającym.

Uwaga: Grupa, która odpowie na dane pytanie jako pierwsza, otrzymuje 1 punkt za każdą prawidłową odpowiedź.

2. Współczesne zawody niszowe

Dodatkowe pytanie:

„A może znacie jeszcze jakieś inne zawody, których już obecnie się nie wykonuje lub są bardzo niszowe?”

Uwaga: Osoba prowadząca przyznaje dodatkowe punkty grupie, która poda nazwę takiego zawodu.

Osoba prowadząca podsumowuje wypowiedzi.

Podsumowanie: zwrócenie uwagi na fakt, że niektóre aktywności zawodowe, które pojawiły się tysiące lat temu, nadal istnieją, a niektóre zawody, które całkiem niedawno funkcjonowały, obecnie nie są już znane wielu ludziom.

3. Współczesny rynek pracy

SLAJD NR 12

Wprowadzenie

SLAJD NR 13

Pytanie do uczestników:

„Jaki jest współczesny rynek pracy? Wymieńcie jego cechy”.

Uwaga: każda odpowiedź to 1 punkt dla grupy.

SLAJD NR 14

Uczniowie wymieniają cechy charakterystyczne rynku pracy. W podsumowaniu osoba prowadząca zwraca uwagę zarówno na te określenia, które wymienili uczniowie, jak i na te,

których nie wymienili. Pyta, jak rozumieją poszczególne określenia, np. „motywujący” (motywujący do ciągłego uczenia się, doskonalenia, zdobywania nowych umiejętności), „potrzebuje fachowców”, „wymaga mobilności” itp. Zwraca uwagę, że współcześnie rynek pracy bardzo szybko się zmienia, dlatego tak różnie bywa określany.

SLAJD NR 15

Podsumowanie:

„Współczesny rynek pracy jest jak pociąg Pendolino. Zgadza się z tym określeniem? A może macie inne porównanie? Jakie?”

Osoba prowadząca mówi:

„Jeszcze nigdy człowiek nie doświadczał tylu zmian w swoim życiu. Zmiany na rynku pracy, o którym przed chwilą mówiliśmy, wynikają ze zmian na świecie – zmian gospodarczych, postępu technicznego, globalizacji, dlatego też zmieniają się oczekiwania względem nas / względem człowieka oraz względem jego sposobów uczenia się. W dzisiejszym świecie musimy uczyć się innymi metodami i narzędziami, po to, by dostosować się do zmieniających się okoliczności, musimy być elastyczni i szybko dostosowywać się do rynku pracy (szybkie reagowanie na zmiany, śledzenie tego, czego potrzebuje rynek, kompetencje społeczne, które są do tego potrzebne). W związku z tym dzisiejszy pracownik nie może poprzestać na tym, czego nauczył się w szkole lub na studiach, a co za tym idzie, coraz większe znaczenie ma uczenie się przez całe życie”.

4. Czym jest uczenie się przez całe życie?

SLAJDY NR 16–18

Osoba prowadząca pokazuje po kolei slajdy, komentując każdy z nich.

„Czasami wydaje nam się, że kiedy skończymy szkołę, liceum, później studia, to już jesteśmy przygotowani do życia, do funkcjonowania na rynku pracy, a tu okazuje się, że to dopiero początek. Na rynku pracy będziecie przez kolejnych 40–50 lat”.

Podsumowanie:

„Dzisiaj już wiemy, że aby sprostać wyzwaniom współczesnego świata, powinniśmy uczyć się przez całe życie. Pamiętajcie: uczymy się zawsze i wszędzie, w każdej minucie naszego życia; ważne, żebyśmy mieli tego świadomość”.

Podsumowanie

Powrót do flipcharta z początku lekcji, gdzie nauczyciel zapisywał odpowiedzi uczniów na zadane pytanie:

„Jak rozumiecie pojęcie lifelong learning?”

Pytanie pomocnicze:

„Co dla Was oznacza, kiedy słyszycie «Trzeba uczyć się przez całe życie»?”

Pytanie do uczniów:

„Czy teraz chcielibyście coś dodać do tego, co powiedzieliście na początku lekcji?”

Zachęcenie do rozbudowania wcześniejszych odpowiedzi (3 min).

Osoba prowadząca podsumowuje spotkanie, podkreślając, że ludzie zawsze uczyli się czegoś nowego przez całe swoje życie. Często okoliczności wymuszają na nas zdobywanie nowej wiedzy i umiejętności. Warto uczyć się nowych rzeczy, nie tylko w odpowiedzi na to, co narzuca nam środowisko i różne okoliczności, ale także warto podążać za tym, co nas interesuje. Możemy uczyć się w różny sposób i w różnych miejscach, bo jest to równie wartościowe. Warto zadbać o potwierdzanie zdobytych kompetencji i zdobywać kwalifikacje. Ważne jest również kompletowanie informacji o posiadanych umiejętnościach i kwalifikacjach, np. w formie portfolio. Dzięki temu możemy mieć gotową dokumentację, kiedy będziemy ubiegać się o pracę.

Na koniec podsumujemy punkty każdej grupy i ogłaszamy zwycięzcę.

Załączniki:

- prezentacja do scenariusza lekcji „Dlaczego warto uczyć się przez całe życie?”.